

PANUN pakinoita

MAAN SIUNAUS. Se tuli käteeni ikäänkuin sattumalta — tarkoitan Knut Hamsunin romaania —, vaikka sen kyllä tarkoituksella lahden yli kuljetin. Olin jo syyttänyt kynttilän ja halusin lukea jotain, joka todella valloittaisi mielenkiinnon. Ehkäpä olin hieman vaisulla tuulella, sinänsä luonnollinen vasta-vaikutus meren aina vain kaikkea muuta kuin vaisusta tuulesta! Lähellä oli Hamsunin valitujen kolmas osa ja siinä Maan siunaus. Sen otin ja siitä lähtien on se pitänyt minua vangittuna, niin että jo monena iltana olen aivan vapaaehtoisesti kömpinyt vuoteeseeni nauttiakseni maan siunauksesta.

Kirjoitin nyt kirjan nimen pienellä kirjaimella, koska se minulle on muodostunut eräänlaiseksi symboliksi. Tällaisena tuhoisana sadekesänä tuntuu kyllä välillä — ja monesta varmaan tätäkin lukiessaan — pilkalta puhua maan siunauksesta. Ja kuitenkin maassa on siunaus. Se on siinä tai sitten se ei ole missään. Maamieheltä tosin tällaisena kesänä kysytään lujaa uskoa maahansa, mutta onkin sitä. Kun aurinko laskee siniseen taivaanrantaan ja lähettää viimeiset säteensä vettä tiikkuvan lakeuden ylle, maamies on heti valmis: aamulla heinä. Jos aamu yllät-

täen valkenee lämpimänä, päivänpaisteisena tai edes taivas pilvipoudassa, on kuin uusi uskallus taas täyttäisi rinnan. Maa on oikullinen, mutta maa on kuitenkin ainoa. Ihminen on keksinyt muovit ja keinokuidut, mutta hän ei ole keksinyt keinoviljaa. Hänellä on auto ja traktori, mutta mikään hänen koneistaan ei lypsä paitsi lypsykone. Se vaatii kuitenkin lehmän ja lehmä heinä.

Tänä aamuna paistaa pitkstä aikaa päivä. Ei se tosin enää ole kuumaa, mutta lämmin se on. Yritän työskennellä huoneessani, mutta se tuntuu kolealta, kun sinne ei ylety auringonsäde. Istun siis talon lämpimämpään ulkonurkkaan ja yritän työskennellä siinä. Maan siunaus! Mehiläiset ovat kuin maan tai puutarhan viljelijät. Ne häärivät kukasta kukkaan, niillä on pesä tuossa verannan ja huoneen kulmauksessa, kummassa paikassa eteisen ja olohuoneen seinän sisällä. Sieltä kuuluu yön hiljaisuudessa voimakas surina ja hurina niinkuin tehtaasta, joka käy kolmea vuoroa, yötä päivää. Nämä ovat suuria ja voimakkaita nämä »puutarhurit», ovat ne nyt sitten kimalaisia tai mehiläisiä. Puutarha tämä tosin on vain niiden ja joskus meidän mielestämme eikäpä tätä sellaiseksi ole

ajateltukaan. Aavistuksen maan siunauksesta tässäkin saa, tällaisena lämpimänä aamuna varsinkin. Krassit ovat jo aikaa aloittaneet kipuaamisensa ja kapuaamisensa. Vikkelimmät niistä tavoittelevat jo seinän puoliväliä. Niiden kellomaiset kukat ovat kuin luodut kimalaisille. Joku ampiainenkin pörähtää tähän kuin syöksypommittaja — pirs-katti, mutta nyt on rauha maassa, sanovat olevan koko maapallolla, niin että se on sitten harjoituslennolla vain, luojankiitos. Siniset ukonhatut ovat vielä voitolla krasseista ja niissäkin mehiläiset ahkerasti vierailevat. Betuniat peittävä kohta, niinkuin on ollut tarkoituskin, pylvään päässä olevan vanhan ruostuneen pesuvatin ja punainen villiruusu, jonka terälehdet ovat hennot kuin minkäkin etelän kaunottaren helposti lakastuva kauneus, kukkii ja tuoksuu aina vain... Koko heinikko tuoksuu. Se saa valtoimenaan ja vapaasti kilpailla istutettujen kukkien kanssa elinoikeudesta.

Maan siunaus, tämä alussa mainittu Hamsunin romaani, on kerrassaan merkillinen työn ja maan ylistyslaulu. Se ei silti ole mikään romanttinen tarina, mutta onhan siinä tietysti vuosisadan vaihteen romanttisten virtausten vaikutusta. Hamsun oli kuitenkin kaikessa mitä hän kirjoitti, oma itsensä, ei minkään tyyliuunnan tai makusuunnan puhdasverinen edustaja, vaan nimenomaan Knut Hamsun. Minun on avoimesti

myönnettävä, että Hamsun jollain tavalla jäi aikanaan syrjään, ei sattunut kohdalle, niinkuin nyt tuo hänen kirjansa. Olen tuntenut mestarin ikäänkuin vain maineeltaan, vaikka Viktoria ja jotain muuta vähäisempää on kohdalle sattunut. En ole lainkaan epäillyt hänen suuruuttaan, nyt en lainkaan sitä ihmettele. Varmaan voidaan Maan siunauksesta sanoa, että se on maailman kirjallisuushistorian merkittävimpiä talonpoikaisromaaneja. Sen vaatimattomat ihmiset, todelliset työmyyrät, tulevat meitä hyvin lähelle, kun Hamsun heidän kuvaa. Ihmeellisiä työmyyriä, tosiaan, mutta eivät koneita, vaan ihmisiä, jotka nauttivat työstään ja osaavat iloita sen seurauksista. Korutonta, vaikuttavaa, viehättävää luettavaa!

Ei ole myöskään ihme, että Hamsun, varsinkin hänen nuoruuden tuotantonsa, hänen vaellusromaaninsa, hänen järkyttävä Nälkänsä jne ovat vaikuttaneet paitsi tavallisten lukijain laajoihin piireihin, moniin kirjailijoihin. Sellainen ei voi olla vaikuttamatta, sillä siinä on niin paljon juuri nuorten herkkiin tunteisiin vetoavaa. Vapaa boheemi, kulkuri, avokateinen taivaanrannamaalari, josta vaellusten, kärsimysten ja koettelemusten kurimuksessa kasvaa lämminsydäminen ihminen ja suuri taiteilija.

Tulee taas kerran mieleen, että meidän kannattaa valita luke- misemme melko lailla huolella.

P a n u.